

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

ІНТЕГРАЦІЯ

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

РОЗВИТОК

*III Міжнародна
науково-практична конференція
29 квітня 2026 року, Чернігів – 2026*

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРОСЛИХ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ)
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
MILITARY CENTER OF SPORT TRAINING
RTU LIEPAJA ACADEMY, LATVIA
UNIwersytet Pomorski w Słupsku, SŁUPSK, POLSKA
WROCLAWSKI UNIwersytet, WROCLAW, POLSKA
OSTFALIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, WOLFSBURG, GERMANY**

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА
МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ**

**INTERDISCIPLINARY APPROACHES AND PEDAGOGICAL
SKILLS IN THE TRAINING OF HIGHER EDUCATION
STUDENTS AND STAFF DEVELOPMENT**

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

29 квітня 2026 року

Чернігів

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

М 58

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 8 від 25 травня 2026 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Шарапова Ю. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Олефір Л. І. – кандидат юридичних наук, доцент.

Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 29 квітн. 2026 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. 745 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Interdisciplinary approaches and pedagogical skills in the training of higher education students and staff development: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 28 April 2026) / edited by V. Anishchenko; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2026. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

*Матеріали викладені в авторській редакції з незначними
коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів,
цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі
на офіційному сайті Пенітенціарної академії України (<https://pau.edu.ua/materials-of-scientific-conferences/>) у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)*

© Пенітенціарна академія України

Лілікович П. В., Мицька О. І.	474
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ПРОФЕСІЙНІЙ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Лісецька І. С., Кулинич Г. Б., Іваночко В. М.	478
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА	
Медведєва М. О.	480
ВИКОРИСТАННЯ МАСОВИХ ВІДКРИТИХ ОНЛАЙН-КУРСІВ (МООС) У STEAM-ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	
Михаленко М. С.	484
ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ТА ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	
Minenko O. V., Ivashchenko O. A.	487
THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON THE FORMATION OF STUDENTS' PERSONALITIES	
Мірошніченко А. А.	490
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У КОНТЕКСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ	
Мохнар Л. І.	493
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Ненько Ю. П., Мирошник О. М., Галенда Р. В., Ярута В. П.	495
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» В УМОВАХ СУЧАСНИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ»	
Пасічник О. О.	499
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОГНІТИВНУ АКТИВНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОГО НАВЧАННЯ	
Пасічник С. В.	503
ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАКОНТЕНТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЦИФРОВОЇ ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ	
Petliovana L., Snitsar I.	507
DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS IN TEACHING ESP FOR STUDENTS MAJORING IN TOURISM	
Пилипенко Л. В.	512
ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	

Пилипенко Л. В.,
доктор філософії,
старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна

ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується зростанням вимог до професійної діяльності науково-педагогічних працівників, що зумовлено як трансформацією освітнього середовища, так і воєнним станом в Україні. Особливої актуальності набуває проблема розвитку емоційної компетентності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (далі – ЗВО) із специфічними умовами навчання, до яких належать низка установ сектору безпеки і оборони, зокрема служби цивільного захисту, правоохоронної діяльності тощо..

Професійна діяльність науково-педагогічних працівників у таких закладах пов'язана з підвищеним рівнем відповідальності, інтенсивними психоемоційними навантаженнями, необхідністю ефективної взаємодії зі здобувачами освіти в умовах дисципліни та статутів, регламентованості, а також стресогенних факторів, пов'язаних із воєнним станом. Це зумовлює підвищений рівень емоційної напруги як у викладачів, так і у здобувачів освіти, а також висуває додаткові вимоги до здатності швидко адаптуватися до змін, керувати власними емоційними станами. У зв'язку з цим емоційна компетентність виступає однією із ключових складових професійної компетентності викладача, що забезпечує здатність усвідомлювати, регулювати власні емоції, розуміти емоційні стани інших та будувати конструктивну педагогічну взаємодію.

Розвиток емоційної компетентності сприяє не лише підвищенню ефективності освітнього процесу, а й виступає важливим ресурсом профілактики

вигорання, зниження рівня професійного стресу та формування психологічно безпечного освітнього середовища. Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень у сфері емоційного інтелекту та підготовки викладачів, проблематика формування емоційної компетентності саме у ЗВО із специфічними умовами навчання потребує подальшого наукового опрацювання.

Вивченням поняття емоційної компетентності в педагогіці і психології займалися такі зарубіжні та українські науковці, як М. Баклі, С. Забаровська, Д. Гоулман, О. Лазуренко, Л. Любіна, І. Матійків, Л. Крикун, К. Саарні та інші.

Авторка О. Лазуренко визначає емоційну компетентність як інтегральну властивість особистості, яка складається із набору знань, вмінь і навичок, що сприяють адекватним діям на основі обробки всієї інформації. Дослідниця вважає, що цей вид компетентності розширює особистий досвід та дозволяє аналізувати так звані емоціогенні ситуації [3].

Як зазначає С. Забаровська, у структурі емоційної компетентності доцільно виокремлювати три основні компоненти: когнітивний (знання), діяльнісний (уміння та навички) й особистісний (досвід, установки, цінності). Дослідниця наголошує, що ці складові здатні існувати та виявлятися у двох векторах: інтрапсихологічному (спрямованість на себе) та інтерпсихологічному (спрямованість на інших) [2, с. 53].

І. Матійків розуміє емоційну компетентність сучасного педагога, як «якість, що характеризує уміння управляти власним емоційним станом та створювати сприятливу атмосферу контакту у навчальній групі» [4, с. 73].

На нашу думку, емоційна компетентність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання має інтегративний характер та формується на перетині психолого-педагогічної, професійно-екстремальної та службової підготовки. Її специфіка полягає у необхідності поєднання емоційної чутливості з професійною витримкою,

здатності до емпатії, але з чітким дотриманням субординації, а також розвитку емоційної стійкості в умовах невизначеності.

Розвиток емоційної компетентності науково-педагогічних працівників потребує системного підходу. До ефективних засобів її формування належать: впровадження тренінгових програм, використання методів рефлексії та самоспостереження, організація спільнот науково-педагогічного складу, а також інтеграція відповідних модулів у систему підвищення кваліфікації викладачів. У цьому контексті доцільним є впровадження спеціалізованих програм розвитку емоційної компетентності, що враховують специфіку професійної діяльності викладачів ЗВО із специфічними умовами навчання.

У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності функціонує «Школа педагогічної майстерності», метою якої є розвиток професійної компетентності науково-педагогічних працівників. У межах її роботи реалізуються заходи, спрямовані, зокрема, на розвиток саморефлексії, дослідницької, комунікативної компетентностей, навичок саморегуляції та психологічної стійкості викладачів.

Варто виокремити також тренінгові технології, які дозволяють поєднувати теоретичні знання з практичним відпрацюванням. Це можуть бути соціально-психологічні тренінги з розвитку емоційної саморегуляції, формування резильєнтності, розвитку емпатії та навичок конструктивної взаємодії. Важливим є також використання кейс-методу, рольових та ділових ігор, методу мозкового штурму та рефлексивних практик, що сприяють глибшому усвідомленню власних емоційних реакцій.

Так, психологиня і науковиця І. Матійків розробила програму соціально-психологічного тренінгу управління емоціями у педагогічній діяльності, метою якої є розвиток навичок емоційної саморегуляції та формування психологічної готовності до усвідомленого емоційного реагування в повсякденних, стресових і нестандартних професійних ситуаціях. Запропоновані у межах програми вправи

можуть ефективно застосовуватися не лише в умовах групової тренінгової роботи, але й як інструменти самодопомоги та саморегуляції у професійній діяльності викладача. [5, с. 4].

Отже, емоційна компетентність є важливою складовою професійної компетентності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання. Вона забезпечує ефективність педагогічної взаємодії, сприяє профілактиці вигорання, підвищує якість освітнього процесу та виступає важливою умовою формування психологічно безпечного освітнього середовища. В умовах воєнного стану, у процесі підготовки фахівців до діяльності в особливих та екстремальних умовах значення емоційної компетентності суттєво зростає. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та апробації програм розвитку емоційної компетентності викладачів із урахуванням специфіки їх професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. В Університеті відбулося чергове заняття Школи педагогічної майстерності. *Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*. URL: <https://ldubgd.edu.ua/node/9875> (дата звернення: 02.04.2026).
2. Забаровська С. М. Сутність поняття та основні компоненти емоційної компетентності особистості. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2024. № 1. С. 50–55. URL: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.1.9> (дата звернення: 31.03.2026).
3. Лазуренко О. О. До питання щодо розвитку поняття «емоційна компетентність» у психології. *Науковий огляд*. 2015. Том 1, № 11. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/viewFile/370/554> (дата звернення: 01.04.2026).
4. Матійків І. М. Емоційна компетентність як складова компетентнісної моделі сучасного педагога. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи*: зб. наук. праць. Київ–Львів–Бережани–Кельце, 2022. Вип. 10. С. 73–79.
5. Матійків І. М. Управління емоціями у педагогічній діяльності. метод. посіб. Київ: 7БЦ, 2023. 156 с.

Наукове видання

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА
МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ**

**Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 29 квітня 2026 року)**

Відповідальні за випуск	Аніщенко В. О.
Редактори літературні	Аніщенко В. О. Шарапова Ю. В.
Комп'ютерна верстка і макетування	Аніщенко В. О.

За достовірність інформації у тезах доповідей
відповідальність несуть автори публікацій

Підписано до друку 25.05.2026 р. Формат 60×90/8.
Друк ~~різографія~~ Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 93,12.
Тираж 100 пр. Зам. № 136/25.

Редакційно-видавничий відділ Пенітенціарної академії України
14000, м. Чернігів, вул. Гонча, 34.
Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 8016 від 23.11.2023 р.